

2004

Václav Balšán (1949)

Chvění v krajině, 2004 – 2005

V nevelkém ateliéru – bytu Václava Balšána v Ondřejské ulici v Karlových Varech – jeho obrazy (a malby a kresby jeho přátel na stěnách) zaplňují každíčkou volnou plochu. Podmaňují si návštěvníky výtvarnou působivostí, prudkostí a spontaneitou malířského gesta. Ukazují polohu zralého výtvarně expresivního jazyka autora.

Na první pohled je patrné, že jsou to díla nezobrazivá. Nevází se na realitu a její vizuální souvislosti tak, jak ji běžně vidíme kolem sebe a jak ji vnímáme, nýbrž vycházejí z čiré spontánnosti autorových představ: vidíme, že se Václav Balšán k nám obrací zejména prostřednictvím tvarů: mnohdy připomínajících nejrůznější přírodní útvary – balvany, kopce, pukliny nebo různé výhonky rostlin, kmeny stromů apod. Působí na nás také prostřednictvím syté a hutné barevnosti. Autor se prostě „nebojí barev“. Od temných dramatických tónů přechází do prudkých červení, tichých bělob, zářících žlutí, melancholických zelení. Dalším charakteristickým rysem Balšánových obrazů je způsob malířského podání, neboli rukopis, tahy a dotyky štětcem, bohatě odstíněné a vytvářející nejrozmanitější strukturu barevného nánosu maleb.

Vystavený obraz **Chvění v krajině** připomíná, že Václav Balšán se dlouhá léta zaobíral inspirací z přírody. Posledních dvacet let však v obsahové linii jeho tvorby dominuje „jakýsi prvotní impuls“, který vůbec nemusí být motivován krajinou. Často to bývá náhlý zdroj inspirace či jakýkoliv konkrétní podnět, ale svojí podstatou a vyústěním se v autorových dílech vždy jedná o mnohovýznamovou polaritu mezi jeho osobními zážitky a vnějším světem. Osobní prožívání se zde na jemných vážkách mísí s vnějšími vlivy, danou životní situací, s celou škálou nahodilých momentů, o kterých my nevíme zhora nic. Neboť, jak sám autor říká, „*inspirací k tvůrčí práci se může stát i pohled na oblohu z okna ateliéru.*“ V tvorbě Václava Balšána není nic provždy dané a definitivní, jejím základem je vnitřní pohyb a dynamika myšlení.

Historik umění Ivan Neumann, který se věnuje mapování tvorby Václava Balšána po dlouhá léta, napsal: "*Dosavadní Balšánova malířská tvorba hovoří o mimořádném okouzlení malbou, o okouzlení magií vznikání obrazu, o hovoří o úžasu nad vynořováním věcí, tvarů, prostorů z šera ničeho, údivu nad tím, jak se obraz vynořuje z neviditelného do viditelného.*"